

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Laine, Antti

Title: Jalkapallomenestys yhdistänyt islantilaisia

Year: 2022

Version: Published version

Copyright: © Liikuntatieteellinen seura, 2022

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Laine, A. (2022). Jalkapallomenestys yhdistänyt islantilaisia. *Liikunta ja tiede*, 59(2), 27.

YHTEISKUNTATIETEET

ANTTI LAINE

antti.laine@jyu.fi

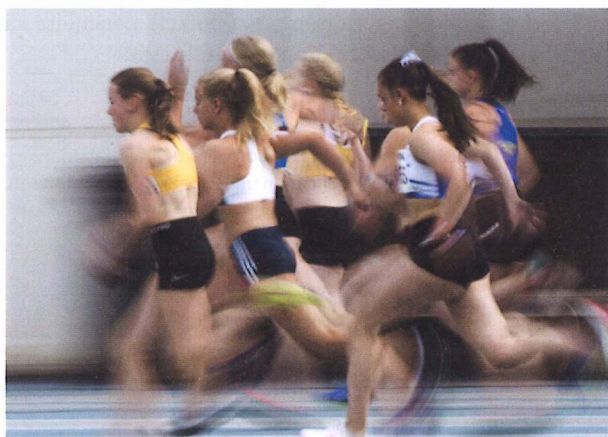
Täydellisyyden tavoittelu kuormittaa nuoria urheilijainaisia kaksoisuralla

KAHDEN RINNAKKAISEN URAPOLUN yhdistämisestä käytetään nykyisin käsitettä kaksoisura, jota urheilussa pyritään vahvasti edistämään. Suomen Olympiakomitea on nimennyt kaksoisuran yhdeksi suomalaisen urheilun arvovalinnaksi. Urheilijan arjessa kaksoisura tarkoittaa tyypillisimmin sitä, että urheilu yhdistetään opiskelu- tai työuran kanssa.

Noora Ronkainen on kollegoineen tutkinut nuorten naisurheilijoiden kokemuksia urheilu- ja opiskelu-urien sekä muun sosiaalisen elämän yhdistämisestä. Laadullisen pitkittäistutkimuksen aineisto on kerätty haastattelemalla kymmentä lahjakasta 19–22-vuotiasta suomalaista naisurheilijaa. Tavoitteena on ollut selvittää, miten pyrkimys täydellisyyteen on kietoutunut haastateltavien kokemuksissa yhteen eletyn elämän kanssa.

Tulokset kiteytyvät kolmeksi ideaalityypiksi. *Täydellisyysihanteen mukaisesti eläville* on ominaista pitkän aikavälin suunnitelmat ja niiden tavoitteellinen toteuttaminen. Rutiinit hallitsevat elämää ja arjen onnistumisilla kasvatetaan itsevarmuutta. Epäonnistumiset hyväksytään ja jätetään nopeasti taakse. Nykyhetki tuottaa tyydytystä ja tulevaisuus nähdään valoisana. *Täydellisyysihannetta tavoittelevat rehkijät* ovat itsekritiittisiä suorittajia, joiden arki on pakonomaista perfektionismia ja jatkuvaa itsensä kanssa kilpailua. Pitkän aikavälin tavoitteiden sijasta joka päivä pitää pystyä parantamaan, minkä takia vastoinkäymiset eivät asetu osaksi kokonaisuutta. *Täydellisyysihanteesta luopuvat* kokevat täydellisyydenpyrkimykset kuluttaviksi ja ahdistaviksi ajanvarastajiksi muulta elämältä. Onnistumiset eivät tuota tyydytystä. Perfektionismi on ottanut kontrollin elämästä ja lopulta uuvuttaa kaksoisurasta luopumiseen, mikä tuottaa helpotuksen tunnetta.

Kaksoisura on tavoittelemisen arvoisin asia, mutta elämänhallinnan pettäessä ja tasapainon järkkyyessä siitä saatua muodostua vahingollinen molemmille urapoluille. Uh-

Kuva: Antero Aaltonen

kia on runsaasti, kun nyky-yhteiskunnassa kilpaillaan useilla elämäalueilla ja entistä nuorempina. Samalla ihannoitetaan menestyjiä ja supersuorittajia. Nuorena maailman huipulle yltäneistä urheilijatähdistä, kymmenen laudaturin ylioppilaista ja kahdessa vuodessa maisterin tutkinnon suorittaneista poikkeusyksilöistä julkaistaan juttuja, jotka jalostuvat nuorten kokemuksissa kulttuurisiksi ihanteiksi. Ne ruokkivat täydellisyyden tavoittelua ja luovat paineita, joita muiden odotukset korostavat. Osa nuorista saa realistisesti asetetuista tavoitteista onnistumisen kokemuksia ja säilyttää elämänhallintansa, mutta osan epärealistiset päämäärät ajavat umpikujaan.

LÄHDE

Ronkainen, N. J., Allen-Collinson, J., Aggerholm, K. & Ryba, T. V. 2021. Superwomen? Young sporting women, temporality and learning not to be perfect. *International Review for the Sociology of Sport* 56 (8), 1137–1153. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1012690220979710>

Kielteisistä ilmiöistä uutisointia ei kaivata olympialähetyksiin

Urheilun megatapahtumiin kohdistuva kritiikki on lisääntynyt. Esimerkiksi Pekingin talviolympiakisojen yhteydessä puhuttivat Kiinan ihmisoikeuskysymykset. Qatarissa tämän vuoden loppupuolella käytävien jalkapallon miesten maailmanmestaruuskilpailujen ympärillä on kuohunut niiden myöntämisestä saakka. Valintaprosessiin liittyviä korruptioalijastuksia järkyttävämpiä ovat olleet uutiset epäinhimillisissä työskentelyolosuhteissa kuolleista tuhansista siirtotyöläisistä.

Saksalaistutkijat ovat selvittäneet maan yleisradioyhtiöiden (ARD ja ZDF) sosiopoliittisia ongelmista kertontta uutisointia Rio de Janeiron 2016 kesäolympiakisoista ja suhteuttaneet sitä yleisön odotuksiin. Tutkimus koostuu kisälähetysten sisällönanalyyseistä ja kuluttajille suunnatus- ta kyselystä.

Urheilun megatapahtumat asettavat tutkijoiden mukaan yleisradioyhtiöt ristiriitaiseen tilanteeseen. Itse urheiluviihde kokooa massoja viestimien äärelle, mikä nähdään yhdeksi oikeutusperusteeksi kalliille mediaoikeusinvestoinneille samalla, kun kritiikki julkisen palvelun rahoitusta kohtaan on lisääntynyt. Toisaalta yleisradioyhtiöiden odotetaan uutisoivan kisoihin kytkeytyvistä sosiopoliittisista ongelmista, joista kertomisen pelätään karkottavan katsojia.

Saksalaisten yleisradioyhtiöiden Rio de Janeiron kesäolympiakisojen lähetyksistä kolme neljäsosaa keskittyi kisatapahtumien välittämiseen, joten niiden ulkopuolisen uutisoinnin osuus oli noin neljännes. Lähetyksissä esitellyiksi sosiopoliittisiksi ongelmiksi tutkijat paikansivat muun muassa isäntämaan poliittisen ja taloudellisen tilanteen, urheilun megatapahtumien globaalit ongelmat (esim.

korruptio) sekä dopingin. Tällaisen uutisoinnin osuus kaikesta lähetyksajasta oli vajaat neljä prosenttia. Olympialähetysten 325 tunnin kokonaismäärästä yhteiskuntapoliittisista ongelmista uutisointiin käytettiin siten hiukan yli kymmenen tuntia. Niistä uutisointiin myös parhaaseen katseluaikaan, mikä osoittaa, etteivät yleisradioyhtiöt ummistaneet silmiä kisoihin kytkeytyviltä kielteisiltä ilmiöiltä.

Kuluttajakysely osoitti, että katsojat eivät kaivanneet kielteisistä ilmiöistä uutisointia osaksi olympiakisalähettyksiä. Tämä koski sekä kisoja tiiviisti seurannutta katsojaryhmää että niitä, jotka ei kisoja seurannut. Sosiopoliittisista ongelmista uutisointi voi siis karkottaa kuluttajia viestimien ääreltä. Mielenkiintoinen havainto oli, että katsojaryhmä, jotka eivät kisoja seuranneet, suhtautui ongelma-aiheista uutisointiin kisoja seurannutta katsojaryhmää kielteisemmin. Tämän perusteella kielteisistä ilmiöistä uutisointi ei houkuttele urheilusta kiinnostumattomia ihmisiä lähetyksen pariin.

Olympiakisojen lähetysoikeuksia on niiden kalleuden takia alettu jakaa yleisradioyhtiöiden ja kaupallisten viestimien kesken. Suomessakin tähän on päädytty vuoden 2018 Pyeongchangin talvikisoista alkaen. Tämä avaa kiinnostavia tutkimuskohteita. Olisi esimerkiksi kiinnostavaa selvittää, miten Yleisradion ja Discoveryn olympialähetysten sisällöt eroavat toisistaan, etenkin kisatapahtumien ulkopuolisen uutisoinnin osalta.

LÄHDE

Lünich, M., Starke, C., Marcinkowski, F. & Dosenovic, P. 2019. Double Crisis: Sport Mega Events and the Future of Public Service Broadcasting. *Communication & Sport* 2021, 9 (2), 287–307. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/2167479519859208>

Jalkapallomenestys yhdistänyt islantilaisia

SUOMEN MIESJALKAPALLOSSA podettiin pitkään arvokisatomauden traumaa, joka onnistuttiin murtamaan vasta Huuhkajien selviytyessä vuoden 2020 Euroopan mestaruuskilpailujen lopputurnaukseen, jotka siirtyivät koronaviruspandemian takia vuodelle. Suomesta tuli samalla viimeinen jalkapallon miesten arvokisoihin selviytynyt itsenäinen Pohjoismaa, sillä Islantikin oli jo ennättänyt raivata tiensä edelliseen (2016) EM-lopputurnaukseen.

Islantilaisten Húh!-viikinkitaputuksesta kasvoi ilmiö, joka ihastutti laajalti turnausta seuranneita ja siivitti maan aina turnauksen pudotuspelivaiheeseen saakka. Vuonna 2018 Islannista tuli asukasluvultaan (tuolloin 353 000) pienin jalkapallon miesten MM-lopputurnaukseen osallistunut maa.

Islantilaistutkija Vidar Halldorsson on perehtynyt siihen, millaisia lyhytaikaisia psykososiaalisia vaikutuksia Islannin vuoden 2018 MM-lopputurnauksessa pelaamisella

oli maan väestöön. EM-kisahuuman myötä kiinnostuksen tiedettiin olevan suurta. Halldorssonin verkkokyselyyn vastasi edustava otos yli 17-vuotiaita islantilaisia (n = 934, vastausprosentti 49). Tutkimuskysymyksiä oli kolme: 1) miten voimakasta kiinnostus Islannin MM-kisoihin osallistumisesta kohtaan oli; 2) vaikuttiko Islannin MM-kisoihin osallistuminen yksilöiden hyvinvointiin sekä 3) oliko Islannin MM-kisoihin osallistumisella vaikutuksia yhteisölliseen ilmapiiriin. Tuloksia tarkasteltaessa on syytä tiedostaa, että Islanti ei menestynyt MM-kisoissa erityisen hyvin, sillä kahden tappion ja yhden tasapelin myötä sen taival päättyi alkulohkoon.

Yli 90 prosenttia islantilaisista oli seurannut otteluita televisiosta. Tulosten mukaan noin 70 prosenttia oli katsonut pelejä runsaasti ja viidennes jonkin verran. Ikä, sukupuoli, asuinpaikka ja koulutustausta eivät vaikuttaneet taustamuuttujina. Väestö kokonaisuudessaan oli kerääntynyt vastaanottimien äärelle. Paikan päälle Venäjälle otteluita oli matkannut seuraamaan 2,6 prosenttia, vajaat kymmenentuhatta islantilaista.

Islantilaisista 70 prosenttia koki kansallisylpeyttä nähdessään maajoukkueen pelaavan MM-kisoissa ja runsaat 60 prosenttia tunsu kuuluvansa yhteisöön. Vajaa puolet arvioi kisojen parantaneen hyvinvointiaan ja 40 prosenttia koki elämänsä kisojen aikana normaalia paremmaksi. Toisaalta vajaa viidennes arvioi stressin kisoja seurattaessa lisääntyneen.

Verrattuna niin sanottuun normaaliin, kisojen aikaan kolme neljäsosaa koki olevansa iloisempia, 65 prosenttia myötätuntoisempia ja runsas kolmannes avuliaampia. Ainoastaan 5–12 prosenttia oli kyseisistä väittämistä eri mieltä. Kisoissa mukana olo tuotti siten valtaosalle iloa, vaikka niissä ei menestytty. Toisaalta kaksi kolmasosaa näki, että yhteiskunta oli keskittynyt liikaa jalkapallon seuraamiseen. Runsaat puolet koki islantilaisten täytyneen kansallismielisestä arroganssista.

Suomessa jalkapallon miesten EM-kisaotteluja katsoi vuoden 2021 kesäkuussa keskimäärin runsaat miljoona katsojaa. Ottelut lukeutuivat vuoden katsotuimpien televisio-ohjelmien joukkoon, mutta koko väestöön suhteutettuna kiinnostus oli selvästi vähäisempää kuin vuoden 2018 MM-kisojen Islannissa saama. Miesten jääkiekon lukemat yltävät Suomessa lähemmäs, sillä vuoden 2021 selvästi katsutuin ohjelma oli Suomen ja Kanadan välinen MM-finaali, jota seurasi yli kaksi miljoonaa suomalaista. Tutkijoiden selvitettäväksi jää, miten urheilutapahtumien seuraaminen vaikuttaa psykososiaalisesti suomalaisiin.

LÄHDE

Halldorsson, V. 2021. National sport success and the emergent social atmosphere: The case of Iceland. *International Review for the Sociology of Sport* 56 (4), 471–492. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1012690220912415>